

Kuukausiraportti – huhtikuu 2023

2146/02.00.02/2023

Aluehallitus 01.06.2023 § 110

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus merkitsee kuukausiraportin huhtikuulta tiedokseen.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain raportointijohtoryhmässä sekä aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle.</p> <p>Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.</p> <p>Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosennuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja talouden tavoiteohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Toimialuejohtajat vastaavat johtamiensa alueiden talousarvioseurannan toteuttamisesta ja vastuutuksesta yhteisesti sovitun kuukausirytmityksen mukaisesti.</p> <p>Hyvinvointialueen strategiset mittarit (taulukko 1) on johdettu seitsemästä strategisesta tavoitteesta. Strategiset tavoitteet ovat samat kaikille toimialueille. Koska kaikkien strategisten tavoitteiden mittarit eivät sovellu sellaisinaan jokaiselle toimialueelle, toimialueet johtavat omat mitattavat tavoitteensa hyvinvointialueen mittaristosta. Kuluvalle vuodelle strategisten mittareiden toteuttamista on automatisoitu ja visualisointia uudistettu.</p> <p>Mittaristosta hyte-kerroin, tyhy-kyselyn johtamisen mittari sekä tulevaisuuteen katsovan päätöksenteon arviointi tehdään vain kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Muita mittareita seurataan kuukausittain osana kuukausiraporttia.</p> <p>Tavoitteenamme on, että monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta. Tämän mittarin osalta tavoitteena on, että</p>

palveluverkkosuunnitelman päivittäminen on valmis kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Huhtikuun lopussa vastuuvastavalmistelijan arvio palveluverkkosuunnitelman valmiusasteesta on 67 %.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelu etenee tavoitteen mukaisesti siten, että siihen liittyvien lausuntojen analysointi on parhaillaan käynnissä.

Tavoitteenamme on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat vuoden 2023 aikana, jota seurataan palveluja tuottavien toimialueiden määrittämällä mittareilla. Hyvinvointialueetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo on 86,7 %, joka on selkeästi tavoitetason 80 % yläpuolella, eli tavoite on tällä hetkellä toteumassa.

Henkilöstöön liittyvistä tavoitteissa pyrimme henkilöstön pitovoiman kasvattamiseen edellisvuodesta sekä työkykyisten päivien lisäämiseen. Henkilöstöön liittyvien tietojen valmistelua on alkuvuoden aikana vaikeuttanut henkilöstötietojärjestelmän uudistaminen, missä sekä palvelukeskus että ohjelmistotoimittaja eivät ole onnistuneet. Huhtikuun tietojen perusteella näyttää, että vakituisen henkilöstön pitovoima olisi lisääntymässä, koska henkilöstön lähtövaihtuvuus on tavoitteen mukainen. Myös työkykyisten päivien määrä on tavoitteen mukaisesti lisääntymässä, koska sairauspoissaolot näyttäisivät vähentyneen noin 13 % edellisestä vuodesta.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Ensimmäisen toimintavuotemme tavoitteena on, että vuosikate on vähintään poistojen suuruinen, joka tarkoittaa 14,4 milj. euron tasoa. Tämä taso on mahdollista saavuttaa vasta ylimääräisen kertaerän kohdentumisen myötä, jonka huomioiminen vuoden 2023 talousarviossa vaatii alkuperäisen talousarvion muuttamista. Hyvinvointialue-tasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosenusteen perusteella kuukausittain. Ensimmäinen arvio ylimääräisen kertaerän suuruudesta on n. 42 milj. euroa, mutta sen arvioitua suuremmasta määrästä huolimatta talouskehitys näyttää siltä, että asetettu vuosikatetavoite ei ole toteutumassa.

Huhtikuun tulosennuste (taulukko 2) on laadittu tiedossa olevien talousarviomuutostekijöiden sekä alkuvuoden toteuman perusteella. Tulosennusteeseen vaikuttaviin muutostekijöihin liittyen valtio on myöntänyt hyvinvointialueille 350 milj. euroa erillistä valtionavustusta toiminnan vakiinnuttamiseen. Pohjois-Karjalan osuus tästä valtionavustuksesta on 10,6 milj. euroa, jota on mahdollista käyttää vuoden 2025 loppuun saakka. Vuodelle 2023 tästä erästä on ennusteessa huomioitu noin kolmasosa eli 3,3 milj. euroa. Muilta osin toimintatuotoissa ei ole merkittäviä muutoksia tiedossa.

Valtionrahoituksessa on huomioitu lopullisen rahoituspäätöksen 0,9 milj. euron vähenemä sekä n. 42 milj. euron ylimääräisen kertaerän ensimmäinen tiedossa oleva arvio rahoituksen lisääntymisestä.

Tulosennusteeseen vaikuttavien toimintakulujen muutostekijöiden suhteen merkittävin yksittäinen talouteen vaikuttava tekijä on yksityisten palvelutuottajien hoiva-asumiseen tekemät hintojen korotukset, joiden kustannusvaikutusten arvioidaan olevan vähintään 18 milj. euron luokkaa. Kokonaisuutena palvelujen ostojen arvioidaan ylittävän alkuperäinen talousarvio noin 60 milj. euroa ja muutettu talousarvio puolestaan olisi ylittymässä yli 48 milj. euroa. Tämä ylitys koostuu yksityisten palvelutuottajien hintojen korotuksesta, talouden tavoiteohjelman palvelujen ostoihin arvioidusta noin 3 milj. euron haasteesta sekä yli 27 milj. euron muusta ylityksestä. Palvelujen ostojen alkuperäinen talousarvio on noin 40 milj. euroa edellisvuoden toteumaa pienempi, joten ilman merkittäviä toimenpiteitä tai muutoksia toiminnassa palvelujen ostojen liian tavoitteellinen talousarvio tulee ylittymään merkittävästi.

Henkilöstökuluihin on tulossa ylimääräistä kasvupainetta arviolta yli 6 milj. euroa vientialojen palkankorotusten myötä, koska hyvinvointialueiden työntekijöiden palkkaratkaisu oli osittain kytketty vientialojen palkkaratkaisuun. Lisäksi pelastuslaitoksen työaikaneuvottelut poikkeusluvan mukaisesta työajasta ovat tuomassa noin 0,8 milj. euron ylimääräisen kustannusvaikutuksen talousarvioon nähden. Henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä organisaation suurin haaste ja henkilöstökulujen alkuvuoden kehityksen perusteella näyttää, että muilta osin henkilöstökulut tulisivat alittumaan noin 9 milj. euroa. Lomapalkkavelan kasvua henkilöstökuluissa arvioidaan olevan noin 3 milj. euroa. Kokonaisuutena henkilöstökulujen arvioidaan toteutuvan noin 2 milj. euroa talousarviota suurempana.

Materiaaliostoissa talousarvio näyttäisi osoittautuvan myös liian tavoitteelliseksi ja ylitystä tässä kulueräkokonaisuudessa arvioidaan tulevan vajaa 3 milj. euroa. Avustuksista siirtymä palvelujen ostoissa oleviin palveluseteleihin on vajaa 3 milj. euroa, muilta osin avustukset ovat toteutumassa suunnitelman mukaisesti. Muissa toimintatuotoissa hyvinvointialueelle siirtyneet asumisen vuokratulot ja sitä kautta myös tulot ovat jäämässä hiukan arvioidusta.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menopuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, hyvinvointialueen kuluva vuosi on muodostumassa alijäämäiseksi parhaillaan toteutuksessa olevasta talouden tavoiteohjelmasta huolimatta. Huhtikuun tietojen perusteella laaditun tuloslaskelmaennusteen mukaan kuluva vuosi olisi päätymässä noin 18,5 milj. euroa alijäämäiseksi, mikä tarkoittaa, että taloustilanne olisi pysynyt 1. osavuositarkastuksen mukaisena.

Talouden tavoiteohjelman avulla etsitään keinoja talousarviossa pysymiseksi. Kuluvan vuoden tavoiteohjelman koko on 26 milj. euroa. Toimialueet ovat valmistelleet toimenpiteitä TA23-kirjassa päätettyjen toimialuekohtaisten euromääräisten tavoitteiden mukaisesti. Huhtikuun tietojen perusteella tehty tarkastelu osoittaa, että talouden tavoiteohjelmasta (taulukko 3) on toimialuejohtajien mukaan toteutumassa 23,7 milj. euroa (91 %). Epävarmoja tai aloittamatta olevia toimenpiteitä on 1,9 milj. euroa (7,6 %). Tulosennusteessa on arvioitu varovaisuuden periaatteella, että noin 3 milj. euroa talouden

tavoiteohjelmasta jäisi toteutumatta, koska kaikki Toteutuu-kohtaan kirjatut eivät ole vielä toteutuneet tammi-huhtikuun aikana.

Palvelutuotannon suhteen näyttää, että palvelujen piirissä on alkuvuonna ollut 130 173 eri asiakasta, mikä on 13,0 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Erilaisia suoritteita on ollut 1 208 299 kappaletta, mikä on 11,6 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Sekä asiakkaiden että suoritteiden määrän vähentymistä selittävät koronaepidemian maltillisempi palvelujen käyttö.

Hyvinvointialueen strategiset aluevaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ja niiden mittarit sekä tuloslaskelma ja talouden tavoiteohjelman toteutumisarvio ovat asian liitteinä.